1893 - 1963
70-ий РІК ВИДАННЯ І СЛУЖБИ СВОЄМУ НАРОДОВІ ТА ПРАВДІ

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City 3, N. J.
HEnderson 4-0237
HEnderson 4-0807
УНСоюз: HEnderson 5-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly 7-4125
УНСоюз: BArcly 7-5337

РІК LXX. · Ч. 205. (ДВІ ЧАСТИНИ — ЧАСТИНА 1) ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 26-го ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1963 TWO SECTIONS (SECTION 1) No. 205. VOL. LXX.

РОКЕФЕЛЛЕР І ҐОЛДВОТЕР ПРИЙНЯЛИ Б КАНДИДАТУРУ НА ПРЕЗИДЕНТА

Гартфорд, Коннектикат. — Сенатор із Арізони, Беррі Ґолдвотер, промовляючи на зборах Т-ва Незалежних Забезпеченевих Аґентів в стейті Коннектикат 24-го жовтня, виявив, що він прийме номінацію на кандидата на президента, якщо його наименує Крайова Республіканська Конвенція в липні 1964-го року. Сен. Ґолдвотер відбув теж пресову конференцію, де сказав, що тільки „брехун міг би сказати, що не прийме номінації". Це вперше Ґолдвотер заявив, що він старається про номінацію в найближчому році. Того самого дня і нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер на пресовій конференції в Лос Анджелесі сказав, що він вже вирішив справу своєї кандидатури в 1964-му році, але ще публічно не виявляє свого рішення, бо має це зробити в перших днях листопада в Олбані, Н. Й. Пізніше в промові під час прийняття в Тавн Голлі, нюйоркський губернатор признав, що опитування виявили, що він є менше популярний, як Ґолдвотер, але це немає більшого значення, це значить, що треба енерґічніше повести виборчу кампанію. І він обіцяв це зробити. Сен. Ґолдвотер довго конферував із головою Стейтового Республіканського Комітету А. С. Пінней і обіцяв прибути в квітні 1964-го року як головний промовець на прийнятті для зібрання $80 000, щоб покрити партійний дефіцит Республіканської партії в тому стейті. Ґолдвотер відмовився виявити репортерам про що він дебатував під час полуденку з республіканськими стейтовими провідниками. Але голова Республіканського Комітету Пінней сказав, що це була була чисто інформаційна зустріч, і місцеві республіканці вдоволені з того, що сенатор прибув до них на розмову. Не було жадних зобов'язань у відношенні до сенатора, який обіцяв відвідати Гартфорд в квітні 1964-го року. Губернатор Рокефеллер в своїй промові критикував сен. Ґолдвотера за те, що виступає проти зменшення прибуткових податків. Рокефеллер сказав, що становище сенатора Ґолдвотера є смішне, бо „не можемо оборонятися проти комунізму луками й стрілами". На думку Рокефеллера Республіканська партія не зможе виграти виборчої кампанії самими тільки „гаслами та узагальненнями". Тому треба предложити виборцям „інтеліґентну програму" а не тільки самі заперечення програми демократів. Рокефеллер закинув Ґолдвотерові протиробітниче наставлення. Він в 1958 і 1963 роках вносив в Конґресі проєкт, згідно з яким не було б обов'язку належати до робітничої спілки. Рокефеллер виступав проти Ґолдвотера, як проти свого противника в 1964-му році, і знов закликав арізонського сенатора до публічної диспути про те, яка повинна бути республіканська плятформа в 1964-му році. Ґолдвотер вже раз відкинув цю Рокефеллерову пропозицію. Нюйоркський губернатор використовує той факт, що Ґолдвотер заявлявся в Сенаті проти робітничих домагань. Рокефеллер має надію перемогти, бо симпатії виборців змінюються, і теперішня більша популярність Ґолдвотера може зовсім не мати значення під час виборів. Сенатор Вілліям Ф. Новленд виграв був вибори в 1952-му році більшістю 3 500-000 голосів, але в 1958-му році його перемогли в кандидатурі на губернатора, бо його противник дістав більшість голосів понад одного мільйона.

Продаж пшениці спричинить подорожчання муки — заявляє секретар торгівлі

Вашингтон. — Сюди прибула 4-членна совєтська торговельна делеґація, яка має купити американської пшениці за дол. 250 мільйонів. Секретар торгівлі Лютер Г. Годжес заявив, що можливе є незначне подорожчання муки після продажу пшениці Москві. Годжес сказав на пресовій конференції, що пшеничній торговельній трансакції не пошкодить той факт, що перевіз американськими вантажними кораблями є дещо дорожчий від закордонного корабельного транспорту. Мають купувати американську пшеницю Мадярщина та Чехо - Словаччина й Болгарія. Продану пшеницю мали б перевезти до Европи американські кораблі, але не є виключені й закордонні кораблі. Деякі великі фірми заявили, що вони збільшують ціну на пшеничну муку на 40 центів за один центнер. Це значить, що п'ятифунтовий паперовий мішок пшениці подорожчає на 2 центи. Тепер він коштує 59 центів. Млинарі твердять, що продаж Канадою пшениці за дол. 500 мільйонів Москві спричинив вже деяке подорожчання муки.

Крайова продукція в третій чверті цього року становила $588,000,000

Вашингтон. — Департамент Торгівлі повідомляє, що крайова продукція в третій чверті цього року, це значить від липня до вересня, становила $ 588, 500, 000, 000 на $ 8,900 мільйонів більше від другої чверті. Причина збільшення крайової продукції є та сама, що спричинила зріст особистих прибутків американців в третій чверті, які виносили $ 466,400,000,000 в річному відношенні. Треба зазначити, що і вгорі подані числа обраховані в річному відношенні. Річне відношення дістанемо тоді, коли продукцію з одного місяця помножимо на 12. Але економісти звертають увагу на те, що треба конче зменшити прибуткові податки, щоб скріпити економіку та не допустити до можливої економічної знижки.

В АМЕРИЦІ

● Сенатор республіканець із Филядельфії Гю Скотт заявив, що уряд не зумів здійснити свою обітницю та допомогти тим промисловим фірмам у ЗДА, які не можуть втримати конкуренції з закордонними компаніями. За кордоном є дешевша праця, і тому тамошні товари є дешевші в порівнянні з американськими. Це шкодить найбільше текстильному промислові в цій країні.

● Конґресмен республіканець із Вашинґтону Білл Стінсон написав листа до головного прокуратора Роберта Ф. Кеннеді, в якому домагається, щоб повести слідство в справі секретаря фльоти Фреда Корта, який із першим листопада залишає свій пост, бо, як виходить із опублікованих Кортом листів, він порушив закон, бувши секретарем фльоти. Роберт Кеннеді вже був склав давніше заяву, що Корт не зробив нічого незаконного.

● В Абердін, Південна Дакота, вже підготовили більше мешкання для родини Фішерів, які мають п'ятернята, що незабаром мають вийти зі шпиталю та жити разом із батьками. Фішери мали вже 5 дітей, а тепер мають 10.

УКРАЇНСЬКІ ПРАВОСЛАВНІ ВЛАДИКИ ПРИДІЛЮЮТЬ ВЕЛИКУ УВАГУ ВАТИКАНСЬКОМУ СОБОРОВІ, ПЛЯНУЮТЬ СПІЛЬНУ КОНФЕРЕНЦІЮ

Бавнд Брук, Н. Дж. — В останньому часі українські православні Владики приділюють замітно більшу ніж раніше увагу Другому Вселенському Соборові Католицької Церкви у Ватикані і самі плянують спільну конференцію для „скріплення і вдосконалення організації Української Православної Церкви" та з надією, що ця конференція дасть змогу Українській Православній Церкві „включитися в похід до всехристиянської зустрічі, яка, віримо, таки гряде", — сказано в офіціяльному органі УПЦ в ЗДА. Перша конкретна вістка на цю тему подана в надрукованому в „Свободі" з 23-го жовтня ц. р. повідомленні Консисторії УПЦ в ЗДА про відвідини Архиєпископа цієї Церкви, Владики Мстислава в Канаді та його зустріч і конференцію з Митрополитом Української Ґреко - Православної Церкви в Канаді, ВПреосвященнішим Іларіоном у Вінніпеґу. Тепер на цю і зв'язані з нею теми появилася довша редакційна стаття в офіціяльному органі УПЦ в ЗДА, „Українському Православному Слові", що появляється під безпосереднім наглядом Владики Мстислава, в числі на листопад 1963 р. У статті — яку передруковуємо в цілості на 2-ій стор. в цьому числі „Свободи" — орган УПЦ в ЗДА, подаючи основні інформації про дотеперішній перебіг Ватиканського Собору та коментуючи поодинокі події під час його сесії, стверджує в заключенні, що цей Собор є „великою подією не тільки в житті самої Католицької Церкви, але й визначною подією в житті всього сучасного християнства".

Митрополит Іоан Теодорович Первоєрарх Української Православної Церкви в ЗДА

В дальшому рекомендується, що „за перебігом Ватиканського Собору й іншими пов'язаними з ним подіями треба уважно слідити" та що „цю увагу до Собору треба зараховати до чільних сучасних обов'язків Проводу Української Православної Церкви вже хоч би тому, що частина нашого народу належить до Католицької Церкви". Із статті в дальшому довідуємося, що „Владика Митрополит Іларіон звернувся до наших українських православних єпископів у світі із закликом до відбуття в можливо найкоротшому часі конференції". УПЦ в ЗДА „радісно вітає цю вістку, бачачи в ній діло Божого Провидіння . . . та сподіваючись, що ця конференція дасть змогу і нашій Церкві включитися в похід до всехристиянської зустрічі, яка, віримо, таки гряде . . ."

Масовим протестним походом і зібранням вшанували українці Торонта пам'ять жертв великого голоду в Україні 1933 року

Торонто. — В улаштованій Комітетом Українців Канади в неділю 20-го жовтня ц. р. маніфестації в 30-річчя великого голоду в Україні 1933 р. взяло участь, як повідомляють канадійські газети, яких 10,000 осіб. Сформований українськими організаціями протестний похід перейшов із прапорами і транспарентами вулицями міста до Квінс Парку, де відбулося многолюдне зібрання біля символічної могили з великим березовим хрестом. На зібранні, що ним проводив голова ділового маніфестаційного комітету Іван Гладун, промовляли голова відділу КУК у Торонті д-р Мицик, посадник Торонта Саммервілл, провідник партії Соціяльного Кредиту Роберт Томпсон, голова СУЖЕВО Семен Підгайний та інші. Роберт Томпсон у своїй довшій політичній промові зупинився над сучасною політичною ситуацією в світі, підкреслив факт, що сім мільйонів людей в Україні загинуло в 1933 році внаслідок комуністичної тиранії і ствердив, що в сьогоднішній час і комунізм і капіталізм зазначили невдачі у своїх намаганнях створити новий кращий світ. За словами Томпсона, комунізм неспроможний продукувати те, що потрібне для людей, а капіталізм неспроможний розподіляти у справедливий спосіб випродуковані добра. Закінчилося зібрання схваленням відповідних протестних резолюцій.

● Пригадується, що в неділю 27-го жовтня кінчається так званий літній час в тих стейтах, де він обов'язував від останньої неділі квітня. В суботу ввечорі треба посунути вказівки годинників на одну годину взад бо так званий стандартний час починається о год. 1-ій по півночі з суботи на неділю, і він триватиме до останньої неділі в квітні 1964-го року.

Лет людини на Місяць коштуватиме не $ 20 більйонів, тільки три більйони

Вашинґтон. — Адміністратор Крайової Аеронавтичної і Космічної Адміністрації Джеймс Я. Вебб, промовляючи в Сенатській Підкомісії Видатків, заявив, що досі помилково оцінювали кошти лету людини на місяць на $ 20 більйонів, бо в дійсності вони мають виносити не більше, як $ 3 більйони. Вебб підкреслив, що з $ 20 більйонів велику частину треба б було видати навіть тоді, коли б взагалі не було лету до Місяця, бо дорого коштують досліди космічних просторів. Кошти самого лету до місяця мають винести тільки кілька більйонів долярів. Виборці пишуть листи до сенаторів із запитом „чому маємо витратити аж $ 20 більйонів на те, щоб дістатися на місяць?" Адміністратор Вебб вияснив справу коштів лету на місяць. Палата призначила на космічну програму $ 5,100,000,000, а Сенат мав би збільшити ту суму до $ 5.350.000.000, бо це мінімальна сума, потрібна для здійснення космічної програми в цьому фінансовому році.

ТЕОДОР ТЕРЕН

оперовий співак, баритон українських і чужих сцен, дасть в цю неділю, 27-го жовтня, о год. 6-ій ввечері в залі Українського Народного Дому в Ню Йорку концерт, присвячений пам'яті великого українського композитора Василя Барвінського.

УКРАЇНСЬКА МАЛА СЕМІНАРІЯ В РИМІ ПІДНЕСЕНА ДО ГІДНОСТИ „ПАПСЬКОЇ"

Рим. (КПВ.) — Дня 14-го жовтня ц. р. на передмісті Риму, де находиться Українська Мала Семінарія, що її ведуть наші Отці Салезіяни, відбулося величаве свято офіціяльного проголошення цієї інституції „Понтифікальною Колеґією". Привітальне слово сказав Митрополит Йосиф Сліпий, первоієрарх Української Католицької Церкви. Він склав подяку Апостольській Столиці за її щедрий дар й особливу опіку над нашою Малою Семінарією, завданням якої є підготовляти майбутніх священиків; подякував присутньому на святі Кардиналові Г. Тесті особливо за те, що став він „безпосереднім визволителем" його із сибірської каторги; слова подяки звернув також у бік Апостольського Візитатора, архиєпископа Івана Бучка, першого засновника Малої Семинарії в Україні та незрівняного добродія й опікуна в екзилі.

Митрополит-Ісповідник відчитав папське „Бреве" про піднесення Семінарії до гідности „Понтифікальної Колеґії" з усіма правами та привілеями міжнародного значення. — В дальшу програму святкувань увійшли музичні, хорові, балетні й театральні виступи молодих семінаристів. Гарне це свято вшанували своєю присутністю українські католицькі Владики, високі достойники Священної Конґреґації для Східніх Церков та представники всіх українських установ на терені Риму.

Промова Митрополита Сліпого

У своїй промові Митрополит Сліпий м. і. говорив: „Глибоким переконанням і гарячим почуванням вдячности наповнює наші серця нинішня хвилина, а історія нашої Церкви і народу запише її нестертими буквами. Цю хвилину справив нам великодушний і понад усе прихильний Папа Іван XXIII. Здавалося б, що піднесення і зачислення нашої Малої Семінарії до Папських Установ, звичайна подія в діянні великого Папи. Але скільки виявляє вона гарячого серця, прихильности, співчуття і безмежної любови до нас! А цінна ця подія тим більше знаменна в нашому церковному і народному житті, що вона облегшує наші страдання і терпіння, запевняючи молоді якнайкраще майбутнє. Бо, як би та скитальщина не була облегшена, все ж таки її супроводжає сумовита пісня „На ріках Вавилонських . . ." Тому серед нашої недолі цей акт великого, святої пам'яті, Папи Івана XXIII підбадьорює наші душі і скріплює любов до Апостольського Престолу!

Признання папської прилюдности Малій Семинарії, це відчинення для неї дверей до високих шкіл на цілій кулі земській. З волі незабутнього Папи, припала мені велика честь бути речником Його подвигу для українського народу. Їх Еміненція Кардинал Ґуставо Теста зволив це подати письмом до відома такого змісту: „Вслід за листом, те саме число, з 6 квітня цього року, з радістю пересилаю Вашій Ексцеленції Апостольське Бреве, яким надасться титул Папської Семінарії Українській Малій Семінарії св. Йосафата в Римі, що її ведуть Отці Салезіяни. Передаючи Священний документ, Ваша Ексцеленція зволять висловити Впр. о. Ректорові, Настоятелям і Професорам та всім питомцям, найщиріші побажання цієї Священної Конґреґації, щоб ця Установа, духово злучена з святої пам'яті Святішим Отцем Папою Іваном XXIII, процвітала в добробуті, в ласці на славу Бога, на радість Святої Церкви і на добро улюбленого українського народу . . ."

„Подаючи оці пропам'ятні слова, які дзвенять немов відгомін і заповіт для українців з Його святопетрівського гробу, водночас нехай мені буде вільно зложити щиру подяку найближчому співробітникові славного Покійника і моєму безпосередньому освободителеві Їх Еміненції Кардиналові Ґуставо Тесті та Його Конґреґації з Високопреосвященішим Ассесором Джованні Ваттіста Скапінеллі і Субстітусом Монс. Джованеллі, за завжди прихильне слово перед Святішим Отцем Папою Іваном XXIII.

Між нами приявний Високопреосвященіший Архиєпископ Апостольський Візитатор Іван Бучко, як основник Малої Семінарії на Україні і її дальший опікун на Заході, що вже має світлу історію в нашій Церкві злучену з ювеватом покійного о. Ізидора Дольницького. Високопреосвящeніший Кир Іван усю свою душу вкладав в Малу Семінарію і нині тут, в першу чергу, з нами усіми може радуватись, що його твір життя знайшов таке величаве завершення!

Пригадуються нам нині слова Юлія Цезаря: „Caesar pontem fecit" (Цезар збудував міст). Які повні змісту вони! Він кинув ідею для спасіння армії, а скільки труду вложили його воїни. І Святіший Отець Іван XXIII проникливим розумом завершив високу думку, а її виконавці, скільки важкого труду і чорної праці вложили для здійснення небесних задумів. Саме цю почесну ролю усоблення і здійснення в житті живої ідеї виховання молодих ентузіястів, перейняли українські сини геніяльного педагога Св. Івана Боска. За неповна чверть століття вони дали докази незвичайної, ревної, наполегливої праці, з мистецьким умінням і геройською посвятою для великого діла, ступаючи слідами свого Основника і учителя-виховника.

Високопреосвященіші Владики, Отці, Монахи і Монахині, Батьки і Матері, і всі приявні гості! Ми спокійні за такий світлий провід! Прийміть Впр. Отче Генерале, Отче Ректоре, Отці Настоятелі і Професори із уст Митрополита каторжника заслужене Вам признання від нашої Церкви і народу та запевнення неустанної молитви за Боже благословення для Вашої високоідейної та жертвенної праці в чеканенні молодих душ для Христа.

А ти, Дорога Молоде, що є безпосереднім пересмцем добродійств, носієм і виразником великих Божих ласк, помножуй свої таланти і вдесятеро і всотеро, щоб виростала ти міцною, кріпкою, сильною і святою та належно приготованою до великих змін, яке заповідає наше століття".

Папське Бреве: „Церква, дбайлива мати" ("Amantem Curam")

Папське „Бреве" про піднесення Української Малої Семинарії до гідности Понтифікальної, в українському перекладі звучить: „Папа Іван — на вічний спомин". Церква, дбайлива мати, має звичай з любов'ю й з окремим пікл уванням дбати про ті установи, в яких молодь, покликана Божим надхненням до одержання священних дарів, виростає на її надію й правильно виховується. До тих установ, що їх досить велике число існує у цій святій Столиці, осідку Апостольської Влади і Вселенській Учительці народів, нещодавно, а саме в 1959 році, прилучилася Мала Семінарія святого Йосафата, де українські юнаки, що живуть поза межами батьківщини, приготовляються до священства й до майбутньої священичої діяльности між своїми земляками. Справді вже в році 1953 у Франції, а іменно в місцевості, що називається Люрі, в єпархії Орлеан, засновано цей інститут, який відвідали ми особисто, коли були апостольським нунцієм у тій країні. Чотири роки пізніше перенесено цей інститут до Кастель-Гандольфо, де продовж трьох років був він відчинений для тієї молоді, покликаної до священичого стану. Треба нам підкреслити, що цей священний юнацький осередок щасливо розріється з малих почат-

(Продовження на стор. 3-ій)

НОВИЙ ПРЕМ'ЄР БРИТАНІЇ ВИГРАВ ПЕРШУ БИТВУ У ПАРЛЯМЕНТІ

Лондон. — Новий британський прем'єр Алек Даґлес Гюм виграв в четвер 24 жовтня у нижчій палаті британського парляменту перший спір з опозицією. Річ ішла про пересунення терміну відкриття нової сесії парляменту з 29 жовтня ц. р. до 12 листопада, щоб в міжчасі новий прем'єр, до цього часу член палати лордів, відмовившись від шляхетського титулу і свого місця в палаті лордів міг перевести доповняльні вибори в одній окрузі та вийти відтіль із мандатом до палати громад. Члени палати лордів не мають права вступу до палати громад, тому Гюм, який ще не є ще членом палати громад, не був приявним на тій дебаті, а його справу заступав і боронив новообраний речник палати громад, а тим самим і її консервативної більшости, колишній міністер закордонних справ і колишній канцлер скарбу, Селвин Ллойд. Лідер опозиційної соціялістичної Партії Праці, Гаролд Вілсон, різко оспорював рішення уряду щодо відкладення парляментарних нарад, назвавши цю вимогу „імпертиненцією" та покликавшись на історичний прецедент, що палата громад не дозволяла втручатися в устійнений її календар нарад навіть британським монархам. Хоч уряд має право визначити термін скликання сесії, чи її перервання або відложення і в даному випадку справу перерішила вже відповідна постанова королеви, проте уряд погодився на переведення короткої парляментарної дебати для вислухання заяв речників Консервативної, Соціялістичної і Ліберальної партій. У палаті лордів формальне внесення опозиції відкинено 101 голосом проти 32. На короткому засіданні палати громад був уже вперше приявний соціялістичний посол Антоні Веджвуд Бенн: він утратив був свій посольський мандат, коли помер його батько і він унаслідив шляхетський титул і мандат в палаті лордів. Після того він був першим із лордів, який скористав з новоухваленого закону і зрікся шляхетського титулу та відзискав мандат із своєї давньої округи. Новий прем'єр, учорашній лорд Гюм, буде другим таким „міщанським" послом у палаті громад, якщо він буде обраний 7 листопада ц. р. з округи Кінросс-Вест Пертшайр. Тамошній консервативний кандидат зрікся своєї кандидатури в користь Гюма. Тим часом новопризначений британський міністер закордонних справ Р. А. Батлер прибув до Гааґи на зустріч із міністрами закордонних справ Франції, Західньої Німеччини, Італії, Голляндії і Люксембурґу, які в п'ятницю 25 і суботу 26 ц. м. мають передискутувати східньо - західні відносини. Хоч названі країни становлять Европейську Економічну Спільноту, до якої Британія не належить, вони запросили Британію на ту нараду. Це перший закордонно - політичний виступ нового британського міністра.

Японія переведе нові парляментарні вибори, що вирішать її політику

Токіо. — Прем'єр Гаято Ікеда розв'язав парлямент і розписав нові вибори на 21 листопада ц. р. Останні вибори в Японії були 20 листопада 1960 року. Керівна Ліберально-демократична партія має в японському парляменті 286 місць проти 137 соціялістичних і 14 демократично-соціялістичних. Комуністи мають у тому парляменті 3 мандати, „незалежні" два, а 25 мандатів не обсаджені. Рахуючись з можливістю нових загальних виборів уряд не переводив додаткових виборів у тих 25 округах. Уряд приспішив вибори з уваги на високий добробут, який тепер панує в Японії і тому дуже добрі шанси поновної великої перемоги Ліберально - демократичної партії. Опозиція разом із майже незаступленою в парляменті Комуністичною партією поборює прозахідню взагалі та протиамериканську зокрема політику уряду Гаято Ікеди, але сам той прем'єр проповідує гасло, що Японія, зберігаючи військово-політичний союз і тісні господарські взаємини з Америкою, повинна стати „третім стовпом вільного світу, при чому два інші стовпи — це Західня Европа й Америка". За загальним переконанням теперішня демократично - консервативна більшість в японському парляменті збережеться також надалі.

8 невтральних країн вимагають повного припинення ядрових детонацій

Об'єднані Нації. — Вісім невтральних держав, члени конференції роззброєння, заходяться в Об'єднаних Націях, щоб перевести резолюцію про конечність припинення взагалі всіх ядрових детонацій. Цими державами є Бразилія, Бірма, Етіопія, Індія, Мехіко, Ніґерія, Швеція і Арабська Об'єднана Республіка. Крім них у загальній конференції роззброєння беруть участь 5 західніх держав (ЗДА, Британія, Канада, Італія), з тим, що Франція бойкотує конференцію, — та СССР із чотирма сателітами. За атомовим договором з 5 серпня ц. р. заборонені детонації в повітрі, космосі і під водою, але дозволені під землею. Західні держави твердять, що тому, що нема науково-технічної можливости перевірювати причину підозрілих землетрусів, треба міжнародної контрольної системи на території ЗДА й СССР. Однак Совєти на ніяку таку систему не погоджуються. Вони погоджуються підписати договір про заборону всіх узагалі ядрових детонацій, але без контролі, на що не погоджуються ЗДА. У цьому найбільші труднощі для заходів названих невтральних країн.

У СВІТІ

● Анн Мелвіл, стара панна, член міської ради в шотляндському містечку Дунун, від років вела кампанію, щоб заборонити вступ до міста американським морякам з недалекої морської бази, бо вони ніби ширять деморалізацію. Але її ніхто в міській раді ані місцевій пресі не підтримав і вона публічно признала свою поразку.

● У Каїро злодії вкрали самоцвіти й одяги колишньої дружини короля Фарука, королеви Фаріди, яка виїхала у відвідини до своєї доньки до Швайцарії. Однак „патріотичні" злодії надумались і підкинули в городі дому Фаріди колишню її корону.

● . . . Ган, недалеко столиці Сеулу, перевернувся невеличкий пором, яким їхали шкільні діти з учителями на пікнік. 88 врятовано, але 37 дітей і 12 дорослих втопилося.

● Єгипетський президент Гамаль Абдель Нассер, вітаючи транспорт війська, відкликаного з Ємену, признав, що з відкликаних 12.000 вояків „половина вернулась на ротаційній базі", себто на їх місце вислано інші війська. Республіканськo-„соціялістична" влада в Ємені тримається виключно завдяки підтримці збоку єгипетського війська. Рахують, що є там все ще яких 28.000 єгипетських вояків. Водночас Нассер кричить про „імперіялізм" і „колоніялізм" західніх держав.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Subscription Rates: One year $12.00; six months $6.25; three months $3.25.—Jersey City & Foreign Rates: One year $14.00; six months $7.5;0 three months $4.00. For UNA members monthly 65¢
Передплата: На рік — $12.00; на пів року $6.25; на три місяці $3.25. — В Джерзі Ситі і закордоном: — На рік $14.00; на пів року $7.50; на три місяці $4.00. — Для членів У. Н. Союзу, чоловіків і жінок — 65 центів місячно. — За кожну зміну адреси платиться 10 центів.
Чеки і mony orders вис тавляти на: "Svoboda"
Статті і дописи, підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N.J.

Америка в Европі

Цього тижня командування американських збройних сил переводить цікавий експеримент: перекинення впродовж чотирьох днів з Тексасу над Райн у Західній Німеччині панцерної дивізії силою 14 500 старшин і вояків з особистим виряддом та легкою стрільною зброєю. Важку зброю вони негайно переймають з тамошніх американських складів і негайно вирушають на „бойові позиції". Водночас із стейту Мейн перелетіли в безперервному леті до Західньої Европи бойові летунські ескадрилі. Вся ця операція має на меті доказати, що на випадок війни Америка може прийти на поміч Европі впродовж кількох годин своїм летунством і впродовж днів суходільним військом. Звертають увагу, що коли для перевозу одної дивізії ужито 196 літаків, які щогодини доставляють по 75 вояків на те саме летовище під Франкфуртом, то у випадку війни подвійне число транспортових літаків, що їх Америка має подостатку, може перевезти за чотири дні круглö 30 000 війська. Тут не згадується про летунство й атомово - ракетні бази.

Але це не тільки справа військової стратегії, комунікації, постачання і т. п. фахових проблем. Це також у високій мірі політична та економічна проблема, зв'язана з питанням: як довго Америка може виснажувати свої фінанси, тримаючи на европейському континенті 250 000 війська? Колишній президент Д. Д. Айзенгавер у статтях, оголошених в останніх двох числах журналу „Сатардей Івнінґ Пост", пригадав, що коли він став першим командантом збройних сил Північно - Атлантійського Союзу (НАТО), то вже тоді, в 1950-му році, говорилося про тимчасове перебування в Европі американських військ, до часу, коли буде відбудована економіка і поставлені на ноги збройні сили европейських членів НАТО. Тепер — каже Айзенгавер — настала пора, щоб европейські союзники Америки перейняли у власні руки оборону своєї території проти ворожої загрози, з тим, що Америка, на базі існуючих союзів, готова кожної хвилини поспішити їм з допомогою. Про те саме говорив минулого тижня у своїй промові в Шикаґо заступник секретаря оборони Росвелл Ґілпатрик, який вказав, що нема потреби тримати в Европі постійно 5 дивізій і інші частини, коли впродовж 4-ох днів можна перекинути туди повну дивізію.

Але логіка таких тверджень не вичерпує справи. Річ головно в психологічному моменті. 15-річне перебування в Европі американських військ закоренило у тамошніх політичних лідерів та народів переконання, що такий стан — перманентний. Покладаючись на приявність 250 000 американських вояків, західньоевропейські країни занедбали власне озброєння і виплекали у себе антимілітаристичні й пацифістичні теорії, які йдуть впарі з високим добробутом. Західньоевропейські народи почувають себе „безпечними" за валом американського війська. Відкликання того війська зродило б у західніх европейців враження, що Америка „відцуралась" Европи. Таке саме враження, якби воно зродилось у Москви, наче автоматично запрошувало б її до аґресії.

Не диво, що найбільш загрожені большевиками західні німці попали в паніку, коли почули наведені вище завваги Айзенгавера і Ґілпатрика. Замість шукати розв'язки проблеми у посиленому власному зброєнні, західньоевропейські держави мають претензії до Америки, нарікаючи водночас — як це робить де Ґоль — на американську геґемонію і збройний монополь. У світі повному парадоксів — це один з найбільших парадоксів сучасної міжнародної ситуації.

Мариво нового 1933 року

У тридцятиліття великого голоду, спричиненого московським комуністичним режимом, що коштував Україні мільйони людських жертв, населення цієї страдницької країни опинилося знову перед голодовою катастрофою. Тривожні вістки приходять звідти вже тепер, у приватних листах про щораз дошкульнішу нестачу тих чи інших харчових продуктів, серед яких на першому місці стоять хліб і картопля. Говорять про важкий харчовий стан в Україні також люди, що приїхали недавно із СССР.

Підтвердженням кризової ситуації з прохарчуванням населення в Україні й інших совєтських республіках можуть бути повідомлення самої ж таки совєтської преси, зокрема безупинні заклики в газетах і в радіо про конечність ощаджувати хліб, і гострі виступи партійних наганячів та донощиків проти „спекулянтів, злодіїв і розтратників державного всенародного хліба". В цих виступах засуджується, як найтяжчі антидержавні злочини, намагання робітників та колгоспників рятувати себе від голоду торбиною зерна або кількома буханцями хліба . „Радянська Україна" з 3-го жовтня ц. р., таврують кочегара хлібкомбінату Ковтуна в Луганській області за те, що „зшив собі торбину і виніс у ній вісім пшеничних буханців", вимагає суворої кари для такого роду „законопорушників". У цій же „Радянській Україні" з 1-го жовтня проголошено алярм з приводу того, що люди на Херсонщині купують... крадену пшеницю. Ілюстрований цей алярм тим, що ось, мовляв, „у Черкасах в хаті Рожкована 20 вересня робили трус і знайшли 61 кілограм борошна та 80 кілограмів різних круп".

Усі ці заклики, доноси й вимоги суворих кар для „розкрадачів державного хліба" пригадують до подробиць подібні алярми, крик і погрози, друковані по совєтських газетах напередодні трагічного 1933 року, восени і зимою 1932 року. Достоменно так само таврували тоді „розкрадачів соціялістичної власности", так само по селах скаженіли совєтські посіпаки, шукаючи по хатах мішечків із зерном чи крупами. Як і за Сталіна, совєтський режим в Україні добивається тепер повної хлібоздачі, не зважаючи на те, чи був урожай, чи ні.

Поєднується ця загроза в совєтській дійсності ще й з можливістю повернення режиму до системи примусової праці і масових репресій. Уже кілька місяців на Заході кружляють уперті вістки, базовані на здобутих таємним шляхом із СССР інформаціях, що Хрущов і його партійне керівництво готують проголошення нових указів про примусову працю, яка мала б прикріплювати людей на довгі роки до підприємств, заводів та колгоспів, про „мобілізацію" незатруднених жінок, шкільної молоді і пенсіонерів.

Господарський крах в СССР, спричинений не тільки недородом і посухою, але й цілою безглуздою та нищівною совєтською політичною й господарською системою, є однією з головних причин, що примушує Хрущова іти на коекзистенцію з „капіталістичним Заходом". Найголовнішим мотивом, що спонукає Москву підписати договір про часткову заборону нуклеарних випробувань, були не тільки причини мілітарно - оборонного характеру, але передусім докорінний провал у різних ділянках совєтського господарства. Співіснування із Заходом, можливість купувати в нього бракуючі харчі — все це потрібне кремлівським самодержцям не для рятування населення від голоду, а для того, щоб втримати за всяку ціну свою збанкрутовану тоталітарну владу над поневоленими народами.

ПРАВОСЛАВНИЙ ГОЛОС ПРО ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР

(„Українське Православне Слово", Бавнд Брук, Н. Дж., листопад 1963 р.: „Ватиканський Собор, на ньому і довкола нього")

Як уже ми писали, друга сесія Ватиканського Собору розпочалася 29-го вересня, а закінчиться 4-го грудня. Відомо вже, що відбудеться ще й третя сесія, десь навесні 1964 р. Чи третя сесія буде останньою —невідомо, бо кількість проблем, які має вирішити Собор, зросла вже в часі між першою й другою сесіями. У зв'язку з цим на початку другої сесії покликано до життя нову комісію для координації діяльности цілого Собору. До реґуляміну другої сесії введено деякі новини, найцікавішою з яких є та, що до складу членів Собору можуть належати й миряни, правда, без права голосу на самому Соборі, але з правом висловлювати свої думки в соборних комісіях. Далі, з огляду на великі розбіжності в думках консервативно й проґресивно настроєних членів Собору, впроваджено інституцію „модераторів", на становище яких покликано кардиналів, переважно поміркованих поглядів. Рішено також збільшити число обсерваторів інших християнських Церков.

Другу сесію Собору започатковано промовою Папи Павла VI. Чимало місця в цій промові призначив він справі єдности всіх християн, заохочуючи шукати шляхів до „повного погодження" між християнськими Церквами. Бажаючи виявити добру волю у справі примирення в християнському світі, Павло VI визнав у принципі, що вина за трагічне, як він сказав, роз'єднання в 1054 р. була по обох боках, і просив прощення за вину Риму в цьому лихові. Ствердивши, що „треба бути реалістами", він одночасно ствердив, що на шляху до церковної єдности стоять великі трудноці, і кликав до терпеливости у змаганні до цієї мети. Нарешті, він висловив своє глибоке переконання, що те, що нині є тільки надією, завтра може статися дійсністю" („Свобода" 2. X).

До найбільш важливих питань другої сесії належить справа майбутнього устрою Католицької Церкви. Проґресивно настроєна частина членів Собору жадає далекойдучих змін, головною познакою яких є децентралізація в управлінні, більші права для єпархіяльних єпископів та участь делеґованих Собором єпископів в управлінні цілою Католицькою Церквою у Ватикані. Консервативна частина Собору противиться багатьом внескам проґресистів, і дійшло до того, що провідник консерваторів, кардинал Оттавіяні, поставив внесок перервати дискусію над справою змін в устрої Церкви, бо, мовляв, головні доповіді і внески недокладно опрацьовані. Все ж таки, як інформує преса, Папа Павло VI заявив, що він готовий покликати до управління Католицькою Церквою і єпископів інших, поза італійкою, національностей, виявляючи цим свою близькість до проґресивно думаючих членів Собору. Але одночасно офіціоз Ватикану „Оссерваторе Романо" демонстративно відмітив одне місце з недавньої промови Папи Павла VI, в якій Папа підкреслив збереження всилі догмату про першенство (примат) Папи, як наслідника Ап. Петра. Це овідчення Папи, що, мовляв, його намір створити певну децентралізацію й притягнути до управління цілою Католицькою Церквою єпископат не треба пояснювати як обмеження папської влади: вона й надалі залишається в повній силі.

Загальну увагу викликало рішення Папи створити при Соборі ще один секретаріят, спеціяльно для обслуги нехристіян. Думають, що цей секретаріят очолить кардинал Кеніґ з Відня. Завдання цього секретаріяту визначив кардинал Т. Тін з Китаю так: „Для Католицької Церкви дуже важливим, а може й головним, є — краще й глибше розуміти головні не-християнські релігії".

Коли йде про участь українських католицьких єпископів у Ватиканському Соборі, то першим, який виступив на пленарному засіданні Собору, був Митр. Максим Германюк, з Вінніпеґу в Канаді. Цей виступ мав місце 1-го жовтня, під час дискусії над устроєм Церкви. Митр. Максим запропонував створити окрему колеґію, очолену Папою, у склад якої входили б патріярхи, кардинали та правлячі єпископи. Така колеґія діяла б постійно між Соборами, як керуючий поточними справами Католицької Церкви орган. Як досі, найбільше число українських католицьких єпископів є членами „Комісії Східніх Церков". Тепер, на початку другої сесії Собору, до складу цієї комісії Папа включив митр. Йосифа Сліпого, який прибув до Ватикану вже після закінчення першої сесії. Разом у цій комісії є тепер п'ять українських єпископів.

Другим з черги українським католицьким єпископом, що виступив на пленумі Собору, був Митр. И. Сліпий (11 X). Його появу на катедрі члени Собору вітали гучними оплесками, так, що головуючий не тім же засіданні в катедрі св. Петра кардинал змушений був звернути присутнім увагу на те, що оплески не належать до порядку нарад. Митрополит И. Сліпий промовляв також під час дискусій над устроєм Церкви, проте його становище в цих справах було протилежне становищу, що його зайняв Митр. Максим з Канади, який виявив себе прихильником ліберально - проґресивної частини членів Собору. Реферуючи промову митр. И. Сліпого, нюйоркський „Геральд Трібюн" пише, що, „говорячи про новисунену концепцію колеґіяльности єпископів, себто про поділ з ними влади Папи над Церквою, архиєпископ Сліпий зайняв консервативне становище, що, точно кажучи, єпископи не можуть творити колеґію. Він твердив, що влада Папи походить не від єпископів і їх згоди, а від Христа..."

Консервативність своїх поглядів виявив Митр. Сліпий у своєму інтерв'ю, що його уділив італійській телевізеї напередодні Собору. Висловивши чимало слушних і цікавих думок щодо потреби єдности всіх християн у сучасну добу та побіжно проаналізувавши церковні взаємини між Сходом і Заходом у минулому, він все ж таки вважав за доцільне виступити в тому інтерв'ю проти проґресивно настроєних членів Собору, кажучи: „Ніхто не може забороняти католикам, а особливо східнім, нарікати й протестувати проти релігійних, обрядових і дисциплінарних надужить та утисків і добиватися своїх прав. Однак, критика не повинна стати манією, що шкодила б святій справі. Передусім повинен владарювати у християн дух єдности і лив італійській телевізії напідкорення (підкр. ред. „УПС") Вселенському Архипастереві, зокрема пі час Вселенського Собору" („Свобода" від 27. IX).

Говорячи в тому інтерв'ю про „з'єднання роз'єднаних братів", Митр. Сліпий бачить на шляху до з'єднання великі трудноці, що віками наросли по обох боках. Він свідомий, що ті трудноці в значній мірі може усунути теперішній Ватиканський Собор, і каже: „Очевидно, Собор не могтиме займатися всіма місцевими подробицями, одначе, — найважливішою справою Собору є уточнення засад, які часто з трудноцами й пожертвами

(Закінчення на стор. 4-ій)

Богдан Галайчук

РАДІСНА ПОДІЯ, ЩО НАСУВАЄ НЕВЕСЕЛІ РЕФЛЕКСІЇ

Буенос Айрес. — День був дуже холодний, що рідко трапляється в цьому місті, зокрема у цій порі року. Небо було вкрите важкими хмарами, які, здавалося, з трудом стримували дощ, чекаючи кінця дефіляди. Сивий добродій, що їхав відкритим автом з Конґресу до будинку президентського уряду, дискретними, стриманими рухами рук відповідав на вітання громадян, що залягли вулиці й бальконі. Виявляв не бурхливу радість, притаманну латинському темпераментові, а здержливу, з відтінком турботи, радість громадянина, свідомого ціни демократії та небезпек, які чигають на неї. Врешті-решт Арґентина вернулася в русло, визначене конституцією з 1853-го року.

Подібна радісна подія трапилася недавно також в Перу, але, не зважаючи на це, латиноамериканська демократія замикає 1963-ий рік з пасивним сальдом ,бо ж у цьому році військові перевороти потоптали конституцію в чотирьох країнах: у південноамериканському Еквадорі та в республіках Середущої Америки: у Ґватемалі, у Домініканській республіці та в Гондурасі. А що два останні перевороти вибухли впродовж одного тижня, нічого дивного, що вони були прийняті, як виклик демократії, як початок протидемократичної ланцюгової реакції. Годі дивуватися, що відповідь збентеженої демократичної опінії не завжди була зрівноважена — і не завжди звернена на належну адресу.

Конкретно, на лаву обвинувачених попав, мов Пилат до „Вірую"... Джан Фіджеральд Кеннеді. „Упродовж одного тижня, — писав „Вашингтон Пост" з 4-го жовтня — ЗДА безсило дивились, як військовики валили демократичні режими, не зважаючи на американську осторогу відносно наслідків. Виглядає, що проґресивний параліч опанував (американський) Уряд. Недостача волі, страх перед риском". В чому вина, в чому занедбання? Що повинен був зробити Кеннеді, щоб запобігти лихові? На це відповідає, на сторінках паризького „Фіґаро" з 8-го жовтня, кореспондент цього поважного щоденника в Ріо де Жанейро, Давід Ґаррік: „Уряд Кеннеді допустився великої помилки, коли не підтримав одного з головних стовпів Союзу для Поступу, Фрондізі, якого усунено саме за його лібералізм у господарській царині. Наслідок: скільки разів якийсь латиноамериканський уряд пробував поважно ввести в діло засади Союзу, тобто соціяльні реформи та демократію, стільки разів викликував він нагальну реакцію могутніх февдальних кіл — при чому Вашинґтон не реаґував, засуджений на пасивність своєю власною політикою невтручання. Тепер — і в цьому саме трагізм ситуації — для латиноамериканських мас не представляє ніякої атрактивности «демократичний лад», про який вони чули, але його не бачать".

Хто такий Артуро Фрондізі, про це писали ми не раз і не два — без упереджень, без апріорної настанови, обмежуючися реєстрацією фактів та коментуванням їх. Читач мав змогу слідкувати, як поволі відслонювався серпанок з обличчя того „християнського і західнього" приятеля ЗДА, оборонця Союзу, починаючи від перших кроків, що робили враження непослідовности, і кінчаючи на систематичному акті обвинувачення, при остаточному викритті фріхерівської змови. Тому читач може сам, без наших коментарів, оцінити як слід рецепту, рекомендовану французьким журналістом, який дає менторські лекції президентові ЗДА в чужій для нього матерії. Обмежимося такими питаннями: чи обвинувачення звернені туди слід? чи справді Кеннеді відповідальний за латиноамериканські перевороти, чи мав змогу запобігти їм?

Відповів на це сам „обвинувачений", на пресовій конференції 9-го жовтня: „ЗДА вже висловилися і бажають, щоб тепер Організація Американських Держав зайняла становище — але так само ясне". Ця коротка, лаконічна відповідь заслуговує на коментар.

Коли у якійсь країні прийде до влади уряд шляхом перевороту, тобто шляхом, забороненим конституцією, потоптавши конституцію, міжнародна спільнота стає перед вибором між двома суперничими засадами: леґітимности та ефективности. Або відмовляється визнати новий уряд в ім'я леґітимности, не зважаючи на те, що той уряд ефективно виконує владу. Або визнає нову владу як ефективну, дармащо вона нелеґітимна — уважаючи, що йде про вирішну справу суверенної держави, до якої сторонні держави не мають права вмішуватися, згідно із засадою невтручання.

В універсальному міжнародному праві панує засада ефективности, і тому не відмовлено визнання урядам, що захопили владу шляхом переворотів у Судані, Пакістані, Південній Кореї, Туреччині тощо. Але в американському реґіональному праві зударилася засада леґітимности із засадою ефективности — перша сформульована в доктрині Тобара, друга — в доктрині Естради.

Еквадоріянський міністер закордонних справ, Тобар, проголосив у 1907-му році доктрину конституційної леґітимности, згідно з якою слід відмовити визнання урядові, що прийшов до влади шляхом перевороту до часу, аж він буде залеґалізований законодатною владою, вибраною у чистих виборах, без насильства та фальшувань. Ця доктрина прийнялася була на деякий час лише в Середущій Америці — на основі договору, підписаного у 1907-му році, на 10 років, між середньоамериканськими республіками і ЗДА. Той договір був відновлений на час від 1923-го до 1932-го року, опісля закинений, бо не оправдався як зброя проти традиційних латиноамериканських диктатур. Тобарова засада леґітимности заактуалізувалася щойно в останніх роках, коли кастрівській „демократії через аплявз" прийшлося протиставити твердий демократичний фронт — забезпечуючись проти виломів у тому фронті.

За Вільсонової адміністрації Тобарову доктрину стосовано з суворістю та послідовністю, притаманною тому президентові; протиконституційні уряди опинилися були в дуже прикрій ситуації, віч на-на-віч із санкціями збоку великої північної демократії — правними, і не лише правними. Вільсон був не лише президентом у Вашинґтоні, але й „сильною людиною" у Версалі, і тому невизнання революційних урядів Мехіко й Костаріки мало прикрі наслідки не тільки на двобічній площині, у взаєминах з американською потугою, але й на світовому полі. У 1919 році запрошено до Ліґи Націй держави, які зберегли невтральність у світовій війні, але на списку запрошених не фіґурувало Мехіко. Костаріка виповіла була війну Німеччині, але перед нею були замкнені двері Ліґи Націй і Версальської мирової конференції. Костаріка увійшла до Ліґи Націй наприкінці 1920-го року, Мехіко щойно у 1931-му, з очевидною шкодою для престижу обох держав і для їхніх інтересів. На куди більшу шкоду наражали американські збройні інтервенції проти диктатур.

Цей досвід переконав латиноамериканців, що лік — небезпечніший, як недуга, що краще толерувати диктатуру, як дозволити усувати її Тобаровим хірургічним скалпелем. Тому мехіканський міністер закордонних справ Естрада зустрівся з прихильним відгуком, коли протиставив Тобаровій леґітимістичній доктрині власну доктрину: невтручання у внутрішні справи. Мехіканська засада невтручання була прийнята у щораз категоричнішій формі низкою панамериканських конференцій, опісля влучена у хартію створеної в 1948-му році Організації Американських Держав, як основна догма реґіонального міжнародного права Західньої півкулі.

І саме за тою засадою закріпився Кастро разом з гуртом оборонців кастрівського „самовизначення". Прикрий досвід з вільсонівських часів витворив справжній протиінтервенціоністичний комплекс, глибоко вритий в латиноамериканську свідомість, чи може підсвідомість, і тепер експлуатує його Кастро, згідно із вказівками московських спеців від психологічної війни. Ось єдиний практичний вислід Вільсонового зузилля „навчити добрих манір" — як казав Рузвелт — латиноамериканців, вбиваючи демократичний цвях, немов клевцем, рузвелтівською „грубою палицею". Диктатури в Латинській Америці після Вільсона існують, як існували раніше — вільсонівська круціята лише обтяжила конто ЗДА новими латиноамериканськими ресентиментами. Історія не осудить за це Вільсона, бо його заміри були шляхетні, а за його часів такої круціяти могла піднятися хіба велика північна демократія.

Але є вже тепер континентальний шериф, уповноважений всіми республіками півкулі до такого роду операцій, це — Організація Американських Держав. І тому ЗДА не мають причини витягати власними руками каштанів з латиноамериканського вогню — вистачить, коли вони замкнуть капшук для урядів, що дірвалися до влади неконституційним шляхом. В цьому сенс американської постави, що її Кеннеді з'ясував в дні 9-го жовтня.

Степан Куропась

Я ВІДВІДАВ УКРАЇНУ

(2)

Мені пояснили, що такий дорогий він тому, щоб обіґнатися від батярів і хуліганів, які могли б заповнити ресторан, зчинити бійку і т. п.

Офіційно за доляр платять у Польщі 24 злотих, але на чорній біржі можна дістати й 70 злотих.

По трьох днях нудного побуту у Варшаві ми виїхали поїздом до Львова. Експрес Берлін - Варшава - Букарешт стоїть у Варшаві всього 10 хвилин. Кондуктори не знали, де нас посадити. Зчинився хаос, і кожний з нашої групи сідав, де міг, хоч ми мали їхати разом. Я попав до купе, де сидів один пасажир, і спитав його, чи можна біля нього влаштуватись. „Відзялем, пане муй, тен балаґан, в Польсце завше бил і єст балаґан і на то нема ради," — відповів він.

По дорозі продавали нам гарячу брудну каву в склянках такі ж брудні, у вимащених халатах дівчата.

Шлях з Варшави до Розвадова ішов попри вузькі ниви, на яких працювали селяни, збираючи збіжжя, орючи землю переважно одним конем. По берегах і межах старші люди пасли худобу. Край бідний, пісковий, безлісний.

Щойно від Розвадова на полудне краєвид змінився. Навіть залізничі будкарі, що на позір супроважають потяги, виглядали веселіше. По обох боках розлягались пасовиська, на яких пастухи пильнували худобу, бавились і бились. Край тут багатший, урожай кращий, вози двокінні. Потоки і ліси перетинають сіножаті.

Від Ніска через Ярослав до Перемишля шлях веде через Посяння, де колись жили українці.

Перемишль бідний, брудний, утратив зв'язок зі сходом, звідки походила його сила. Тут на стації на окремих, широкої відстані рейках, уже чекав на нас совєтський потяг, на який ми пересіли. Тут же чекали на мене мої знайомі. Нічого від них я не довідався, бо не могли вони зі зворушення говорити, лише плакали. Принесли нам яблук, паперівок і квітів.

З Перемишля до пограничної стації Медика переїхали ми річку Віґор, що вийшла з берегів, і їхали далі якийсь час долиною над Сяном, аж поки він не завернув на північ. В Медиці стояли півтори години, переходячи польську митну, пашпортову та грошеву контролю. Поляки з туристами чемні, вірять на слово, скільки в кого грошей.

Коли потяг переїхав границю, ми опинилися в іншім краю — в Україні. По обох боках простелились колгоспні лани ячменю. З правого боку він не зародив, і бур'яну там було більше. І так їхали ми знаною дорогою, де 45 років тому точилися бої. З півночі Яворівська група, а з півдня Крукеницька група УГАрмії облягали шлях, яким ішов транспорт війська і харчів до обложеного Львова.

Зникли мастки Сапіг, Розтворовських, Любомирських, Потоцких, немає й наших селян: совєтська держава забрала все, і селяни стали наймитами. Ми бачили, як вони верталися з праці додому, бачили також робітників, що працюють у Мостиськах в державних артілях. Держава або, як кажуть москалі, „ґосударство" ожебрачила людей.

„Лікарська опіка і наука — казали нам — в Україні безплатні, а у вас в Америці треба за все платити". Ми на це відповідали, що американці платять за науку, бо мають добре оплачувану працю, а за медичну обслугу платить асекураційна компанія. А як може український громадянин платити за науку чи лікування, коли він нічого не має, а „ґосударство" дозволяє йому заробляти лише на хліб, і 5 місяців треба робітникові працювати, щоб купити собі убрання. „Ґосударство" забирає собі всі доходи, отже мусить платити.

Перша українська залізнича стація має, крім передвоєнної ще й повоєнну посестру — Мостиська II. Там потяг стає і до нього входить митна і пашпортова контроля. Урядовці ввійшли і крикнули „контроль"! Балакали й поводилися з нами по-московськи. Переглянули валізи, запитали про літературу, списали, скільки в нас грошей, і дали нам „фінансові картки", на яких ми мали реєструвати в „Інтуристі" кожну заміну долярів на рублі з розрахунку 90 копійок за доляра. Такий у них курс, хоч міжнародна біржа взагалі вартости рубля не нотує. З совєтською валютою їхати до СССР не можна.

Контроля була строга, у мене заглядали навіть до касетки від окулярів, забрали всі „бумаги", які я мав, записки і англійську книжку про генерала Роммеля з його фотографією на обкладинці. Переглянули все в „конторі" на стації і віддали. Одну пані задержали в Мостиськах, бо везла забагато суконок і хусток. Вона приїхала до Львова наступним потягом, а всі ті заборонені речі від неї відібрали. Горілки від нас не відібрали, бо ми пояснили, що це не на продаж, а для нашого вжитку.

До Львова приїхали ми 30 липня о 5-ій год. по полудні. На стації чекало на нас багато знайомих. Цілували й обдаровували квітами, плакали від зворушення.

„Вокзал" у Львові закіпчений всередині і знадвору. Освітлення стародавнє, туалети без паперу. Прикрашують „вокзал" п'ятираменна зірка і величезний напис: „Всі сили на виконання рішень XXII З'їзду КПРС!"

Нашим опікуном з рамени „Інтуриста" була гарненька киянка Ірина. Вона нас зустріла у Львові і завела до готелю на площі Міцкевича.

Панна Ірина говорить доброю українською мовою, знає також англійську мову, історію і географію України, звичайно з комуністичних підручників. Вона казала нам: „Як вернетесь до Америки, не кажіть, що ви були в Росії. Бо ви відвідуєте Україну, державу, що має 43 з половиною мільйони людей і сягає від гирла Дунаю і Карпат аж під Ростов і через Крим під Кубань". Дала нам лекцію з промисловости України: Україна вирощує цукрових бур'яків більше, як Німеччина та Франція, продукує стільки-то сталі і чавуну, видобуває стільки-то вугілля.

Панна Ірина вважала себе доброю українкою, комуністкою, і злостилася, коли ми звертали увагу на те, що української мови не чути по містах України. Вона обурювалась, коли ми відмовлялися їсти хробачливі яблука, критикували одяг совєтських людей, нарікали, що нас не пускали туди, куди ми хотіли їхати. „А у вас хіба краще? — казала вона. — А як у вас? Не забувайте, що в Америці не було війни, а у нас фашисти все знищили. Проте, ми все відбудовуємо, у нас щороку краще". Вбирала вона щодня іншу суконку, була дуже чемна і дбала за харчі, стараючись нам догодити.

ЖОВТЕНЬ — МІСЯЦЬ ФОНДУ „ВЕСЕЛКИ". ДОПОМОЖІТЬ „ВЕСЕЛЦІ" ПРОЯСНИТИ ДУШУ УКРАЇНСЬКОЇ ДИТИНИ! ВИШЛІТЬ СВОЮ ПЕРЕДПЛАТУ І ЩЕДРУ ПОЖЕРТВУ НА ЇЇ ВИДАВНИЧИЙ ФОНД!

УКРАЇНСЬКА МАЛА СЕМІНАРІЯ В РИМІ

(Закінчення з 1-ої стор.)

ків, так, що нині начисляють у ньому більш як сто вихованків. Їм присвячують дбайливу й постійну опіку отці з Конґреґації святого Франца Саліського, зпоміж українського народу.

Бажаючи отже ще більше звеличити й збагатити так визначну установу добродійством Апостольського Престолу, достойний брат наш Йосиф Сліпий, український львівський Архиєпископ, також від імені згаданих отців, звернувся до нас з 'проханням, щоб ми добротливо уділили титул „Папської Семінарії" цьому Інститутові. А ми, що особливою любов'ю обіймаємо український народ й маємо надію, що тут біля священних гробів найвищих Апостолів, у цьому місті, що юнакам, які приготовляються до священичого стану, дає стільки засобів до поступу в побожності та науці, ця семінарія щасливо буде процвітати, постановили ми дуже радо вислухати це прохання.

Тому цим письмом і нашою властю, свідомо й по обдуманнім рішенні, наділяємо Малу Семінарію святого Йосафата, приміщену в Римі, титулом, почестями й привілеями Папської Семінарії".

Українські сини дон Боска

Невеличкими гуртами виїздили у тридцятих роках українські юнаки з Західньої України до Торіна. Були це здебільшого учні перемиської гімназії, хлопці у віці 14 - 17 років. Перша група у складі десятьох хлопців вирушила в дорогу 1932 р.; наступні — в 1937, 1938 і 1939 роках. Разом виїхало тоді приблизно тридцять юнаків.

Хто спрямував юнаків із західніх окраїн українських земель на цей незвичний шлях?

Ідея виховати певну кількість українських Салезіян і таким чином перещепити виховні ідеї Святого Дон Боска на український ґрунт зродилася в голові єпископа Миколи Чарнецького. Перебуваючи в Римі в початку тридцятих років, він переговорив цю справу з керівними особами Салезіянського Товариства і приєднав їх для своєї ідеї: вони погодилися прийняти на студії до італійських Салезіянських інститутів українських юнаків. Самозрозумілою передумовою висилки української молоді до Торіна було, що юнаки залишаться при східньому обряді та що згодом, коли стануть Салезіянами, повернуться на Україну працювати між рідним народом.

В історії українських Салезіян, крім єпископа Чарнецького, записані імена о. каноніка Гриника і тодішнього катехита перемиської гімназії о. Голинського. Їм припало завдання вибрати з-поміж гімназіяльних учнів відповідних кандидатів і вирядити хлопці у далеку дорогу. При чому треба було усунути перешкоди, що їх ставила польська шкільна й адміністративна влада.

З отих перемиських юнаків, що виїхали в тридцятих роках з Рідного Краю до Торіна, виросли кадри українських Салезіян. В 1945 році перший український Салезіянин стає священиком: це теперішній ректор Малої Семінарії в Римі, о. Стефан Чміль. Слідом за ним кінчають теологічні студії і отримують свячення інші українці-Салезіяни. З тридцяти молодців, що перед війною приїхали до Торіна, двадцять сталиСалезіянами, — з них шіснадцять священиків і чотири братчики.

Кадри українських Салезіян були вишколені й готові станути до праці на рідній ниві, але, в силу політичних обставин, ця рідна нива була для них недоступною. Повертатися на Рідну Землю вони не мали спромоги, бо вся Україна опинилася під совєтською окупацією. Могло здаватися, що українські Салезіяни не можуть виконати основного завдання, що до нього вони підготовлялися протягом довгих років, бо не було можливости віддатися справі виховання українських юнаків.

Однак несподівано відкрилося перед Отцями Салезіянами широке поле діяльности на чужині. З почину і стараннями Архиєпископа Івана Бучка та при щедрій допомозі Східньої Конґреґації постала в 1952 р. українська середня школа на еміґрації. Спершу вона була сільськогосподарською, згодом перетворено її на Малу Семінарію.

Першим місцем осідку Малої Семінарії була місцевість Люрі у Франції, другим — Кастельґандольфо коло Риму, вкінці, від осени 1959 року, Мала Семінарія міститься у власному будинку на західніх периферіях Риму.

Історія Малої Семінарії, від перших її тяжких початків, аж до теперішнього розквіту, зв'язана нерозривно з іменем її першого й довголітнього ректора. Був ним Єп. Андрій Сапеляк. Йому Мала Семінарія завдячує свій розвиток і досягнення, — він був її душею, мозком і серцем. В серпні 1961 р. о. Андрій Сапеляк був іменований Єпископом і призначений Апостольським Візитатором на Арґентину. Оце перший з-поміж українських синів Дон Боска став Владикою! (Мілена Рудницька, Дон Боско, Рим 1963, ст. 331).

З НАШИХ БУДНІВ

ХТО НА ТЕБЕ КАМЕНЕМ . . .

Направду, аж прикро і жаль, що таке приємне осіннє бульбопечення мусіло наприкінці перетворитися в політичний мітинґ. Усе вдалося напрочуд гарно: і погода, і картопля, і товариство, пані розповідали такі смачні „джовки" хоч лягай, хоч ломайся від сміху, та що з того, коли „ці наші хлопи" (тобто панове) почали суперечку про те, чи Америка повинна продавати хліб Хрущову, чи ні . . .

— Смоли горячої їм послать, не хліба! — гукав розгарячкований пан сотник, уплітаючи картоплю з прижареним сальцем. — Вони ж, сволота, не нагодують цим хлібом голодного робітника чи колгоспника, а пастимуть свої партійні черева!

— Пане сотнику, я тут підозріваю диявольський підступ! — підняв угору палець пан директор. — Та вся нібито колотнеча між Совєтами і червоними Китаєм, це буйда на ресорах, прошу вас, затуманення голови, щоб лише виментити на Заході пшеницю. Тепер — побачите, що буде: Хрущов помириться з Мао Тсе - тунґом, накормить американським хлібом тих, косооких, а потім підуть разом війною на Америку!

Всі політики лише ахнули з дива! Ніхто, мабуть, не припускав, що існує ще й така суперкомбінація. Тільки в одного пана редактора, що нічого не їв і не пцв, бо має улькуса, був трохи відмінний погляд на цю справу:

— Я думаю, що в Совєтів інші пляни . . . Вони тому роблять запаси збіжжя, що готуються до війни з Китаєм.

— Чорт з ними та з їхніми плянами! — хвилювався пан сотник. — А я кажу, що Америка не повинна продавати хліб цим ідолам, саме тепер, коли ми тут, на еміґрації, відзначаємо тридцятиріччя страшного голоду в Україні.

— Велл, — вмішався в розмову представник тут народженого покоління, — наш президент є християнин, католик, і поступає так, як Святе Письмо пише: „Хто кине на тебе каменем, ти на нього хлібом".

— Окей, — сказав пан директор, — я не маю нічого проти Святого Письма, але хай би наш пан президент кидав цим хлібом на Київ, а не на Москву!

— Хто знає, де більше українців, у Москві чи в Києві, — зауважив пан редактор. А на Сибіру немає наших людей? . . А в Казахстані немає?

— Цікаве, що ви цим хочете сказати, пане редакторе?

— Те хочу сказати, що якась більша чи менша кришка з того, продаваного Америкою хліба, все ж таки попаде до уст нашого голодного брата . . . Взагалі, на мою думку, в оту річницю страшного голоду ми могли б трохи менше маніфестувати, а більше призадуматись над тим, як подати реальну допомогу нашим братам у краю, хоч би харчовими посилками чи що . . . З листів та інших інформацій виходить, що Україна стоїть в обличчі ще одної голодової катастрофи . . .

Саме в цьому місці красні пані підняли, так сказати, бабський бунт!

— Панове, — загомоніли, — що ви наробили? Так було весело, симпатично, а ви почали про голод, політику, Хрущова та іншу мару! А ми не бажаємо собі того слухати! Покидаємо вас! Ідемо геть! . .

— Куди, куди ви? — заворушилися мужчини.

— Грати в тисячку.

— О, коли ви в тисячку, то може б ми, панове, вдарили щось коротке? . . Може в покера? — піддав ідею п. директор, і інші джентлмени без ширшої дискусії пристали на цю пропозицію. Тільки бідний редактор з улькусом примостився осторонь і, попиваючи голий чай, взявся студіювати недільне число „НИТаймсу".

Ікер

● Чеська комуністична партія нараховує тепер 1.624.197 членів і 55.286 кандидатів. Очевидно, як в усіх комуністичних партіях, більшість — це так звані „пристосуванці", задля кар'єри, вигоди чи просто з браку характеру, а не ідейности. Партійний секретаріят в ЧСР, дозволяючи на трохи більшу свободу письменникам, мистцям і інтелектуалам, затіснює дисципліну в партійних рядах.

В ТРИНАДЦЯТУ РІЧНИЦЮ
ТРАГІЧНОЇ СМЕРТИ
БЛ. П. ДОЦЕНТА Д-РА
МАКСИМА ЖУРКО
в неділю, 27-го жовтня ц. р.
після Служби Божої буде відправлена
ПАНАХИДА
в церкві св. МИХАЇЛА в Міннеаполіс, Мінн.
ДРУЗІВ ТА ЗНАЙОМИХ ПРОШУ ПОМОЛИТИСЬ ЗА ЙОГО ДУШУ.
ДРУЖИНА

✝

Ділимося сумною вісткою з Родиною й Приятелями, що дня 24-го жовтня 1963 року відійшла у Вічність в глибокій старості

СЕНЬЙОРКА РОДИНИ
БЛ. П.
Олена Левицька
бувша основниця і власниця фірми „О. Левицька і С-ка" у Львові

•

Парастас відправиться в п'ятницю, 25-го жовтня, о год. 8:15, як також в суботу і в неділю, в похоронному заведенні Петра Яреми, 129 Іст 7-ма вулиця в Ню Йорку.

Похорон відбудеться в понеділок, 28-го жовтня о год. 9:30 ранку, зі згаданого похоронного заведення до церкви св. Юра на 7-ій вулиці в Ню Йорку, а опісля на Mount St. Mary Cemetery у Flushing, N. Y.

ІВАННА СКОПЛЯК — сестрінка
д-р ВИТОВД ЛЕВИЦЬКИЙ — братанич
та родини: ГНАТКІВСЬКИХ, ЛЕВИЦЬКИХ, ЯРОСЕВИЧІВ

ПРАВОСЛАВНИЙ ГОЛОС ПРО ВАТИКАНСЬКИЙ СОБОР

(Закінчення з 1-ої стор.)

треба буде вводити в конкретне життя".

Є в тім інтерв'ю ще одне місце, яке викликає певне здивування, а саме — говорячи про Фльорентійський Собор та ствердивши, що постанови того Собору про єдність Сходу і Заходу не були тривалі, Митр. Сліпий каже, що все ж таки „частина греків, вірмен, коптів, українців, білорусинів, румунів та р о с і я н (підк. „УПС") полишились вірними Вселенській Церкві під проводом Римського Архиєрея" („Свобода" 27. IX). Як відомо, в часі Фльорентійського Собору (1149 р.) була ще Московія, а окреслення Росії і росіян з'явились вже з волі Петра I в XVIII ст. Окрім того, і в часі Фльорентійського собору і після нього, аж до нашої доби включно, москалів чи росіян католиків було стільки, що їх на пальцях можна було порахувати. А тому . . . з якою метою і їх включено до обрахунку аж до такого давньоминулого? Чи не для того, щоб підвести хоч якусь „базу" під присутність росіян - обсерваторів на теперішньому Соборі?

Все ж таки приявність на Ватиканському Соборі аж 16 українських католицьких єпископів звертає на себе увагу преси, зокрема італійської. Спеціяльну увагу ця преса присвячує новому членові Собору Митр. И. Сліпому, зазначуючи, що „монсеньор И. Сліпий прибув на Собор із Сибіру". При цій нагоді преса („Іль Темпо" 1. X.) звертає увагу, що „коло ста Отців Собору відсутні в Римі тому, що переслідувані", і при цьому згадує, що 18 польських та 14 мадярських єпископів не могли прибути, бо комуністичні уряди Польщі й Угорщини відмовили тим єпископам видати закордонні пашпорти. Окремо преса підкреслює відсутність мадярського кардинала Міндсенті, чеського архиєп. Берана та українського єпископа Василя Гопка із Закарпаття. Доля останнього невідома, бо, як подає згаданий часопис в числі з 5 жовтня, „чехословацькі урядовці" заявили вчора ввечері, (4. X), що вже немає більше єпископів чи інших прелатів у їхніх в'язницях. Панує слушне занепокоєння у Ватикані долею українського єпископа Василя Гопка, про якого було відомо, що він ще в лютому ц. р. знаходився у в'язниці в Леопольдові коло Братислави".

Як бачимо, Москва, хоч і вислала своїх „обсерваторів" на Ватиканський Собор, проте не вважала за доцільне зробити „ще більший жест". З визначніших католицьких ієрархів звільнено з ув'язнення, як досі, тільки Митр. И. Сліпого та чехословацького архиєпископа Берана, з тим, що лише Митр. И. Сліпому дозволено виїхати до Риму, треба думати, виключно тому, щоб позбутися його з СССР.

Треба ще згадати, що напередодні II-ої сесії Собору Папа Павло VI прийняв на спеціяльній авдієнції фактичного керівника Московської Патріярхії митрополита Нікодима. Часопис „Мессажеро" ці відвідини називає „чемностевою візитою", але сильно підкреслює, що, після московського патріярха, митр. Нікодим є „другою особою" в Російській Церкві. Цю „чемностеву візиту" часопис вважає за знак, що Москві залежить на дальшому зближенні з Ватиканом. До речі згадати, що 34-літній митр. Нікодим став зіркою, яка на небосхилі Московської Патріярхії підноситься вгору стомилевими кроками. Ще недавно Ростово - Ярославський, сьогодні він уже митрополит Мінський і Білоруський, себто правлячий єпископ терену, що охоплює окрему совєтську республіку. Якщо ця зірка буде підноситися і далі в такому темпі, то не буде дивним, що, на шляху до патріяршої ранги, митр. Нікодим у скорому часі перейде і такий етап у своїй блискавичній кар'єрі, як очолення т. зв. „екзархату" Московської Патріярхії в Україні. Зрештою, діяльність митр. Нікодима, з волі Хрущова і його „уряду", відбувається вже тепер на далеко ширших просторах, а тому не грає жадної ролі, до якої епархії його тепер „прикомандіровано".

Закінчуючи цей побіжний огляд подій, пов'язаних із II-ою сесією Ватиканського Собору, мусимо ствердити, що все ж таки цей Собор є не тільки великою подією в житті самої Католицької Церкви, але й визначною подією в житті всього сучасного християнства. Очевидно, лише і тільки остаточні рішення й постанови цього Собору будуть свідчити, чи, як запевняє відомий сучасний ідеолог католицизму о. Сарторі, Католицька Церква йде „назустріч" з рештою християнського світу, чи й далі залишиться „на старих позиціях" байдужости, а часом і нетерпимости, до інших християнських Церков і віровизнань.

Все ж таки вважаємо, що за перебігом Ватиканського Собору і іншими, пов'язаними з ним подіями треба уважно слідити. Цю увагу до перебігу Собору треба зараховати до чільних сучасних обов'язків Проводу Української Православної Церкви вже хоч би тому, що частина нашого народу належить до Католицької Церкви.

Кажемо „хоч би" тому, що, хоч наша Церква й зросла у вільному світі, хоч число її духовенства, вірних і парафій поза Україною більше, ніж у деяких православних і католицьких патріярхіях на Сході, хоч сума її творчої праці, у тому ж вільному світі, й викликає подив у чужих, проте, нема де правди діти, чимало процесів і подій всесвітнього церковного значення проходить мимо нашої уваги і без нашої участи. А все тому, наша думка, що ми ще досі не спромоглися закінчити процес церковного об'єднання православних українців поза Батьківщиною в одній Українській Православній Церкві. Правда, ми об'єднали більшість наших людей в розсіянні, у вільному світі перебуваючих, одначе — форми того об'єднання невиразні, якісь розпливчасті; ми досі не знаємо, хто ієрархічно те об'єднання очолює і несе за нього відповідальність. Не маючи досі ясних і реально видимих форм доверщеного вже об'єднання трьох наших митрополій, ми, очевидно, не маємо й авторитетного чинника, обов'язком якого було б пильнувати, щоб наша Церква не стояла осторонь всього того, що діється в цілому християнському світі, а, навпаки, — брала у всіх подіях живу й творчу участь, тим самим збагачуючи себе творчими зусиллями інших. А така участь є конечною і її треба зараховати до начальних обов'язків Ієрархії нашої Церкви.

Ось чуємо, що Митр. Иосиф Сліпий домагався на пленумі Ватиканського Собору окремого Патріярхату для українців католиків. Думаємо, що, висуваючи це домагання, він згори мав певність, що його голос не лишиться „голосом вопіющого в пустині" і що такий Патріярхат на чужині таки заіснує. Дай Боже, щоб це сталося, бо тоді, може, й ми — православні — знайдемо кращі й гідніші форми для нашої Церкви, форми, про які свого часу думав Великий Митрополит Петро Могила і на які вказував другий Великий Син Народу — Симон Петлюра.

Коли ми вже кінчали ці рядки, наспіла вістка, що Вл. Митрополит І л а р і о н звернувся до наших єпископів у світі із закликом до відбуття, в можливо якнайкоротшому часі конференції українських православних єпископів. Цю вістку радісно вітаємо, бачачи в ній діло Божого Провидіння, яке завжди немічне лікує, а недостаюче поповнює. Сподіваємося, що ця конференція дасть змогу і нашій Церкві включитися у похід до всехристіянської з у с т р і ч і, яка, віримо, таки г р я д е. Віримо рівнож, що ця єпископська конференція доведе й до досконалішої організації Української Православної Церкви поза Україною, зміцнить її провід і, цим самим, приготовить Церкву до відновлення її видимих форм життя й на звільненій від ворога Батьківщині.

На Вселенському Соборі говорять про права світських і жінок у житті Церкви

Р и м. — Британський архиєпископ Томас Робертс виступив на Вселенському Соборі з критикою полагоджування подружих і розводових справ у Ватикані, при чому навів конкретний випадок, коли він сам, знаючи про трагедію дівчини, що вийшла була заміж в Індії, впродовж трьох днів поладнав у Ватикані справу, яка — без його інтервенції — може була б тяглась там роками. Він висловив теж свої сумніви щодо заборони, під загрозою екскомунікування, щоб світський вірний Церкви скаржив до державного суду свого єпископа, коли водночас єпископ може позивати до цивільного суду свого парохіянина. Інший промовець, бельгійський кардинал Лео Жозеф Сюненс, звернув увагу, що на Соборі нема між світськими обсерваторами жінок та вважав, що це не справедливо. Названий вгорі архиєпископ Робертс підтримав Белгійського кардинала, заявивши, що „не є виключене, що Святий Дух може заговорити також через жінок". Також еспанський єпископ Вінченте Енріке Таранкон промовляв по лінії лібералізації відносин в Церкві, вимагаючи більшої свободи до свобідного висловлювання публічної опінії про церковні справи.

НАГОРОДУ НОБЕЛЯ ДІСТАВ ГРЕК СЕФЕРІЯДЕС

Штокгольм.—Грецький поет Джорґос Сеферіядес, який вживав псевдоніму Сеферіс, колишній дипломат, дістав літературну нагороду Нобеля за свої п о е з і ї за рік 1963. 63-річний поет є першим греком, що став лавреатом Нобеля. З тією нагородою зв'язана грошова премія на 51,000 долярів. Шведська Академія, що призначає ці нагороди, підкреслила вартість ліричних поезій Джорґоса Сеферіса, який оспівував красу геленського світу і його прадавньої культури.

Джеймс Е. Вебб обороняє бюджет космічної програми

Ди Мойн, Айова. — На пресовій конференції адміністратор Крайової Аеронавтичної і К о с м і ч н о ї Адміністрації Джеймс Е. Вебб заявив, що видатки на космічну програму — це те саме, що витрати на освітньо - виховні цілі. Критики космічного бюджету рекомендують зменшити витрати на космічні досліди та призначити більше грошей на шкільництво. Вебб сказав: „Ми скріплюємо в и х о в н и й процес в цій країні краще, ніж це може діятися в безпосередньому проєкті, що займається чисто виховними проблемами". Вебб сподівається, що СССР не вестиме перед в леті до Місяця, який має відбутися ще в цій декаді, перед 1970-им роком. „ЗДА мусять стати мистцем космічних просторів", — казав Вебб — „бо цього вимагає наша безпека та справа нашого наукового та технічного проводу в світі".

Департамент Торгівлі дав дозвіл на продаж 1,200,000 бушлів кукурудзи Угорщині

Вашингтон. — Департамент Торгівлі 23-го жовтня видав дозвіл на продаж 1 200 000 бушлів кукурудзи комуністичній Угорщині за ціну — $1 929 384. Ліцензію дістала фірма Карґілл із Міннеаполісу з Міннесоти. Це є перший дозвіл на продаж зерна комуністичним державам, включно із СССР. Дозвіл видано зараз після того, як совєтська делеґація почала переговори з представниками ЗДА про купно пшениці за $250 000 000. Сподіваються, що контракт буде підписаний через кілька днів. Совєтську делеґацію очолює Серґей А. Борісов, перший заступник совєтського міністра закордонної торгівлі. З Канади має прибути частина делеґації, яка там заключила контракт про купно пшениці за $500 000 000. Американську пшеницю й кукурудзу продають приватні фірми, уряд вміщується тільки тоді, коли виринають якінебудь перешкоди в переговорах.

● Венесуельський уряд повідомляє, що в горах вдалося зловити 23-ох комуністичних терористів. Ці терористи виконували численні саботажі. При них сконфісковано велику кількість автоматичної зброї.

Вступайте в члени УНСоюзу!